

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR WEER- EN STERRENKUNDE

Occultus

Orgaan van de werkgroep Sterbedekkingen.

Nummer 2, augustus 1985

Redacteur: H.J.Brill, A.Westlandstr. 13-4,
8923 BC Leeuwarden. 058-674143

Redactioneel.

Dit nummer van "Occultus" is onder hoogspanning in elkaar gezet. Oorzaak is de mogelijke sterbedekking door de planetoïde Bologna, waarvan de voorspelde bedekkingszone over ons land loopt.

Als het allemaal klopt, vindt u dit nummer de 15^e in de bus, terwijl de bedekking eveneens de 15^e plaatsvindt.

Gelukkig is de ster niet zo moeilijk te vinden, zodat het allemaal toch maar moet lukken.

Waarom is "Occultus" zo laat? Dit komt door een vreemde samenloop van omstandigheden. Niet alleen is het vakantietijd, maar ondergetekende heeft zijn studie afgesloten en werkt sinds 1 augustus bij DSM in Geleen. Omdat Leeuwarden en Geleen circa driehonderd kilometer uit elkaar ligt, zit ik deze regels op een klein kamertje te tikken. De sterrenkunde is momenteel een beetje op de achtergrond, als gevolg van de inwerkperiode van mijn werk. Tot overmaat van ramp is Freerik van Dijk enige tijd ziek geweest, zodat de vermenigvuldiging van "Occultus" problemen gaf. Afijn, blijkbaar is het allemaal gelukt en gaan we met goede moed verder. En dat mag ook wel, want het eerste nummer is gunstig ontvangen. Uit de gekregen reacties is mij gebleken dat "Occultus" in een behoefte voorziet.

Het volgende nummer van "Occultus" verschijnt eind oktober.

Henk Brill

Waarnemingshandleiding Sterbedekkingen door Planetoïden.

Als gevolg van plaats- en tijdgebrek verschijnt de waarnemingshandleiding voor Sterbedekkingen door Planetoïden in het volgende nummer.

Ingekomen Stukken.

".....bij deze wil ik je gaarne complimenteren met het
verschijnen van het eerste exemplaar van het mededelingenblad
"Occultus" van de werkgroep Sterbedekkingen.

Een goed initiatief waarmee ik je veel succes toewens....."

(fragment) J.Luurs, Amsterdam

".....Occultus als mededelingenblad lijkt me een prima
initiatief. Jammer vond ik alleen dat in de rubriek "Opmerkelijk"
Bert van Sprang een trap(je) na krijgt....."

(fragment) T.Schoenmaker, Roden

".....was het mij al opgevallen dat een regelmatig
verschijnend mededelingenblad van de werkgroep Sterbedekkingen
ontbrak. Bij het contact dat ik tot nog toe heb gehad met de
diverse secties van uw werkgroep had ik een beetje de indruk
gekregen dat deze als los zand aan elkaar hingen. Met de
komst van Occultus is deze indruk weggenomen, en heb ik het
vertrouwen gekregen dat mijn resultaten niet verdwijnen in de
diverse bureauladen, maar dat zij, samen met die van andere
waarnemers worden verwerkt tot nuttige en presenteerbare
artikelen....."

(fragment) W.Nobel, Amsterdam

Volgende maal in Occultus.

- Notulen Algemene Ledenvergadering 1985
- Waarnemingshandleiding "Sterbedekkingen door Planetoïden"
- Verslag ESOP IV te Antwerpen
- Waarnemingsresultaten
- Komende waarnemingsacties

Rakende Sterbedekkingen.

Zoals u misschien al gemerkt heeft, is er in 1935 iets veranderd in de organisatie omtrent het waarnemen van rakende sterbedekkingen. Vroeger was het zo, dat er expedities door de werkgroep werden georganiseerd naar zo'n fenomeen.

Dat betekende voor de waarnemingsleider weken van te voren in de weer zijn, om één en ander te realiseren. Zo moesten er kaarten besteld worden, en er moest van te voren een waarnemingsplaats gezocht worden. Bedenk daarbij dat indien de plaats in Zuid-Limburg lag, de waarnemingsleider honderden kilometers moest rijden, want hij woonde in het midden des lands. Als het dan op de bewuste avond ook nog bewolkt was, kunt u natuurlijk begrijpen dat de animo er snel af was om nog vaker iets dergelijks te organiseren.

Het leek mij daarom toch wel eens verstandig de zaak op een andere leest te schoeien, want het waarnemen van dit soort verschijnselen is toch belangrijk.

Hoe komt het er nu uit te zien? Ik stel mij voor om groepen te formeren van mensen die dicht bij elkaar in de buurt wonen (voor zover mogelijk). Hoe nu te handelen?

Neem minimaal 8 weken van te voren contact op met de waarnemingsleider. Deze zet dan een lijn uit op een grote overzichtskaart, en zal een kopie naar de waarnemers sturen.

De waarnemingsgroep moet met deze kaart een geschikte waarnemingsplaats zoeken. Als dat gebeurd is, neemt men weer contact op met de waarnemingsleider, minimaal 4 weken van te voren. Deze zal dan een topografische kaart 1:25000 bestellen, en de grensbedekkinglijn er op aanbrengen. Hierna wordt dit toegezonden. Later, als de rakende bedekking voorbij is, wordt de waarneming verder uitgewerkt (als hij tenminste aan het oog geopenbaart is, en niet door nevelen, of door bewolking, of door teveel maanlicht onbetrouwbaar is geworden). Het uitwerken der tijden dient door de groep zelf gedaan te worden. Later zal de waarnemingsleider het betreffende maanprofiel erbij maken. Vervolgens zullen de waarnemingen naar de desbetreffende instanties worden verzonden. Bij de werkgroep is een brochure verkrijgbaar over het waarnemen van rakende sterbedekkingen, waar het eigenlijke waarnemen goed instaat.

Freerik van Dijk

Rakende Sterbedekkingen (terugblik en vooruitsichten).

In 1985 zijn er al, voor zover ons bekend, 6 waarnemingsacties geweest, die helaas allen zijn mislukt door bewolking.

Toch alvast hartelijk bedankt voor de moeite, en blijven volhouden !
Er wordt wel eens gezegd, dat we ons in een impasse, en hier blijkt al het tegendeel.

Door drie groepen werd waargenomen: Warmerdam, Nobel en Scholten.
De bedekkingen waren op 4 maart, 28 maart, 1 april, 9 april, 28 april en 24 mei.

Op 29 augustus en 10 oktober zijn er rakende sterbedekkingen te zien. Op 29 augustus betreft het een ster van magnitude 5,8 aan de donkere noordoostelijke rand van de Maan. De lijn loopt over Walcheren, iets ten oosten van Den Haag, precies over Amsterdam, iets ten oosten van Hoorn, over Heerenveen, 8 kilometer ten zuiden van Drachten, 3 km ten noorden van Groningen, en langs de Eemshaven. Het verschijnsel vindt plaats om 1^h 54^m UT.

Op 10 oktober loopt de grenslijn iets ten zuiden van Castricum, over Hoorn, het noordelijk deel van de Noordoostpolder, iets ten zuiden van Assen, en zo'n 10 km ten zuiden van Winschoten. Het betreft hier een ster van 6,9 magn..

De bedekking vindt plaats aan de donkere noordelijke maanrand, om 2^h 16^m UT.

Voor eventuele vragen : J.F.H. van Dijk,
Burmanialaan 56,
9203 PJ Drachten, 05120-16212.

Werkgroep Meteoren.

De Werkgroep Meteoren viert hun 40 jarig bestaan op 5 oktober 1985 met een meteorendag te Vught.

Nadere informatie kunt u verkrijgen bij de secretaris van de werkgroep meteoren; P.M.Koenraad, Ploegveld 7, 5261 GD Vught, 073- 568779.

De werkgroep Sterbedekkingen wenst de werkgroep Meteoren geluk, al ben ik ervan overtuigd dat zij pas volgend jaar veertig jaar bestaat....

Opmerkelijk (Occultus Commentaar).

Opmerkelijk is de inhoud van de brief die ons lid, de heer Herder uit Enschede mij schreef. Deze brief handelde over de Verenigingsraad, en ik kon mij zo goed in zijn standpunt vinden, dat ik zijn brief hier verkort weergeef. De heer Herder is bestuurslid van de werkgroep Kometen.

De laatste vergadering van de Verenigingsraad vond in tegenstelling tot een in jaren gegroeide praktijk plaats in het Zeiss-planetarium te Amsterdam. Schrijver dezes (A.W.Herder-HB) is daar geweest en heeft gemerkt dat aan het vergaderen in het planetarium een aantal nadelen kleeft.

In de eerste plaats ligt Amsterdam voor een groot aantal afdelingen en werkgroepen verder weg dan Utrecht, zodat de gemiddelde reiskosten zullen toenemen. Verder ligt het planetarium nogal ver van de diverse stations in Amsterdam, waardoor er nu eerst een vervelende rit per metro moet plaatsvinden.

Een derde bezwaar is het feit dat het planetarium geen NS-reductiebonnen afgeeft, zoals in Utrecht geschiedde, waardoor in de meeste gevallen voor een biljet het volle pond betaald moet worden.

Wat de zaal betreft: deze is uitermate ongeschikt voor het houden van vergaderingen. Tafels ontbreken, men moet bijkans schreeuwen om als achtersten verstaan te worden door de voorsten, v.v. en de zaal kan nauwelijks de afgevaardigden bevatten.

Tenslotte: gewoonlijk was op de zaterdag dat de verenigingsraad vergaderde bureau "de Koepel" geopend, wat voor het bureau, nu de raad in Amsterdam zit, weinig zinvol is.

Bovenstaande overwegende, pleit ik er voor de raadsvergaderingen voortaan weer in Utrecht te laten plaatsvinden.

Atze Herder

Waarnemingen eerste helft 1985.

Het eerste halfjaar heeft, ondanks het wisselvallige weer, toch nog een redelijk aantal waarnemingen opgeleverd.

Tien waarnemers brachtten het tot zestig waarnemingen.

Boschloo	24	Schmidt	4
Bril	10	Schoenmaker	5
Feijth	4	Scholten	1
Govaarts	4	Tieman	5
Nobel	1	Winkel	2

Waarnemers, die hun waarnemingen nog niet hebben ingestuurd, worden verzocht dat alsnog te doen.

Sterbedekkingen door planetoïden.

Ik wil u wijzen op de volgende mogelijke sterbedekkingen.

15 augustus 2601 Bologna SAO 74620 23^h50^m UT

Voorspelde bedekkingszone loopt over Nederland.

De te bedekken ster staat nabij χ Psc.

Planetoïde : 16^m.5

Ster : 8^m.9

Δ m : 7^m.6

α : 1^h16^m

δ : +20°32'

Geadviseerde kijktijd: 23^h32^m - 0^h07^m UT.

5 september 606 Brangane SAO 128195 20^h19^m UT
Voorspelde bedekkingszone loopt over Albanië, Midden-Italië,
Corsica en Noord-Spanje (Baskenland).

De te bedekken ster staat nabij θ Psc.

Planetoïde : 12^m.7

Ster : 8^m.4

Δ m : 4^m.3

α : 23^h25^m

δ : +5°28'

Geadviseerde kijktijd: 20^h02^m - 20^h36^m UT.

9 september 1206 Numerowia SAO 58354 2^h21^m.5 UT
Voorspelde bedekkingszone loopt over Marokko, Corsica, Noord-Italië,
Hongarije, Zuid-Polen, Rusland.

De te bedekken ster staat ca. 5½° ten noorden van M37 ; en
ca. 4° ten oosten van M38; in de nabijheid van ν Aur.

Planetoïde : 16^m.2

Ster : 8^m.4

Δ m : 7^m.8

α : 5^h39^m

δ : +36°08'

Geadviseerde kijktijd: 2^h02^m - 2^h39^m UT

13 oktober 326 Tamara SAO 56917 20^h52^m UT
Voorspelde bedekkingszone loopt over Noord-Rusland, de Noordkaap
en IJsland.

De te bedekken ster staat in de nabijheid van ρ Per.

Planetoïde : 13^m.4

Ster : 8^m.2

Δ m : 5^m.2

α : 3^h59^m

δ : 31^o12'

Geadviseerde kijktijd: 20^h34^m - 21^h09^m UT

15 oktober 755 Quintilla SAO 96897 23^h45^m UT
Voorspelde bedekkingszone loopt over Zuid-Zweden, Denemarken
en Engeland.

De te bedekken ster staat nabij δ en λ Gem.

Planetoïde : 16^m.0

Ster : 7^m.7

Δ m : 8^m.3

α : 7^h23.5^m

δ : 18^o37'

Geadviseerde kijktijd: 23^h30^m - 0^h00^m UT

20 oktober 1334 Lundmarka SAO 111607 1^h27^m UT
Voorspelde bedekkingszone loopt ten noorden van Ierland, over
Schotland, en Noorwegen.

De ster staat nabij γ Tau.

Planetoïde : 15^m.1

Ster : 8^m.6

Δ m : 6^m.5

α : 4^h04^m

δ : 4^o45'

Geadviseerde kijktijd: 1^h12^m - 1^h42^m UT

21 oktober 1533 Saimaa SAO 117433 3^h09^m UT
Voorspelde bedekkingszone loopt over Noord-Afrika en Israel.

De ster staat nabij χ Cnc.

Planetoïde : 16^m.8

Ster : 7^m.5

Δ m : 9^m.3

α : 9^h05^m

δ : 9^o52'

Geadviseerde kijktijd: 2^h52^m - 3^h27^m UT

